مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندۀ مضمون میباشد، عقیدۀ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

صبورالله سیاسنگ
پښتو ژباړه: رحمت آریا ۲۰۲۳ اکتوبر
۲۰۲۴/۰۳/۱۰

د (میر اکبر خیبر)
د قتل پلټنه
۴۹ برخه

په پام کې ده چې په ۲۰۲۴ز کال کې د میر اکبر خیبر د قتل د پلټنې په هکله دوهم ټوک ولیکل سي. له دې کبله له ټولو ښاغلو لوستونکو په ځانګړې توګه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له لوړ پوړو او ټیټ پوړو غړو او عیني شهودو څخه هیله کېږي چې که د افغانستان د تأریخ د یوهٔ ناسپړل سوي باب په هکله کره او ناویل سوي دقیق معلومات په لاس کې لري نو یا دې له ما سره او یا دې له لیکوال ښاغلي ډاکټر صبورالله سیاسنګ سره د برېښنالیک د پتو له لارې اړیکه ونیسي او دغه تشه دې ډکه کړي. مه پرېږدئ چې تأریخ په راتلونکي کې تحریف سي.
په درنښت

د معلوماتو راټولونکی: صبورالله سیاسنګ
برېښنا لیک پته: siasang@yahoo.com
پښتو ژباړه: رحمت آریا - اکتوبر ۲۰۲۳
د برېښنا لیک پته: RahmatArya@Rogers.com

زیارمل: خیبر، له هغې ورځې وروسته کله چې د لایق له خور سره ئې واده وسو او د صبغت الله مجددي باجه سو، بیا ئې د ترور کېدلو تر ورځې پورې له مجددي سره مستقیمه اړیکه نهٔ درلوده. لایق هم تر کلونو کلونو پورې له صبغت الله سره اړیکې قطع کړې ول. پلرنۍ کورنۍ ئې یعنی د – میاګل جان مجددي کورنۍ – هغه مهال د اړیکو د انقطاع په دې کړۍ کې شامله سوه چې د مجددي مېرمنه «د لایق خور» وفات سوه. د مجددي کورنۍ په جلا فوتي اعلان کې ان د لایق د پلار نوم هم حذف کړ او بیا د لایق پلار او میر اکبر زما د پلار، اکاګانو او ورونو په ګډون په ګډه د باغبان باشي په جومات کې جلا فاتحه واخېستله.

خیبر د لایق درناوی او حرمت لکه د یوهٔ ورور په شان کاوهٔ، خو له سیاسي اړخه ئې ورسره کومه استثنایي اړیکه نهٔ درلودله. البته دا ډول اړیکه د لایق له لارې له ګیلو او شکایتونو سره ملګرې وه. د لایق عمده ګیلې چې نهٔ ئې پټولې دا وې چې ما په سیاست کې د میر اکبر په شان تجربه نهٔ درلودله، ما په میر اکبر اعتماد وکړ خو میر اکبر موږ په تړلو لاسونو او غاړو د کارمل لطف او کرم ته خوشې کړو.

د لایق اعتراض تل دا وو چې خیبر، کارمل پېژاندهٔ، خو د کارمل د شخصیت په اصلي درک او پوهېدنې کې ئې پر ما اعتماد ونهٔ کړ تر څو د کارمل پر وړاندې مې د آزادۍ احساس درلود او په هغهٔ څه مې عمل کړی وای چې لازم ول.

د لایق د شکایت د رفع کولو لپاره مې یو ځل دواړو ته په خپل کور کې بلنه ورکړه او د خیبر په حضور کې مې له لایق څخه وغوښتل چې خپل اعتراضات او شکایات مستقیماً په خپله استاد ته ووایي او له نورو سره مطرح کول دې بس کړي چې د تشویش او اندېښنې سبب ګرځي. د خبرو په ترڅ کې روښانه سوه چې لایق له دوستانه توقعاتو پرته بله کومه جدي خبره نهٔ درلودله. له هغهٔ وروسته، لایق تر ډېره پورې ما ته د خیبر په هکله کوم شکایت مطرح نهٔ کړ. البته لایق یوازینی څوک وو چې د ګوند او د دوستانو په ټولو کړیو کې ئې له میر اکبر سره ټوکې ټکالې کولې. خیبر د لایق دا ټوکې جدي نهٔ نیولې، نهٔ خوابدی کېدهٔ او غبرګون ئې نهٔ ښودهٔ بلکه له لایق سره به ئې یو ځای خندل.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالېږلو مخکې په ځیر و لولئ

سیاسنگ: د محمد داؤود د ژوندون د وروستیو لسو ورځو په لړ کې، د خیبر د وژل کېدلو گزارش د انیس او اصلاح د ورځپاڼو د خبرونو په سیاسي برخو یا په جنایي برخو کې رانغی. ولې؟

زیارمل: په رښتیا هم چې خپور نهٔ سو. د همدغو څو ورځو په اوږدو کې داؤود خان د عدلیې وزیر وفي الله سمیعي ته وظیفه سپارلې وه چې د خیبر پر قبر باندې د ورکړل سویو بیانیو له منځه دې هغه موارد وپلټي او راټول کړي چې پر بنسټ ئې وکولای سي په قانوني ډول د هغوی د نیول کېدلو او محکمې جواز صادر کړي. سمیعي د جزا د قانون په ژباړلې او انفاذ کې چې د مصر د قضایي نظام له مخې کاپي سوی وو، ونډه درلوده.

زما په نظر داسې ښکارېده لکه چې داؤود مغشوش وو او له ځان سره ئې دا خبره سنجوله چې: میر اکبر چې نهٔ د خلق او نهٔ د پرچم رهبروو، ولې ووژل سو؟ احتمالاً هماغسې چې د خرم ترور ئې د توطئې په توگه تشخیص کړی وو دا پېښه ئې هم د هماغهٔ ځنځیر یوه کړۍ گڼله. ما ته هادي مکمل او څو تنو نورو وویل: داؤود خان د کابینې په غونډې کې ویلي ول چې د هغوی په منځ کې ئې بهترین شخص غوره او له منځه یووړ. مکمل ان د فوتي اعلان خپرېدل او په خپله میر اکبر ته د هغهٔ د درناوي په پار، په داسې بې سارو مراسمو د هغهٔ د جنازې د لېږد اجازه د داؤود له امر څخه گڼي.

سیاسنگ: د جمهوریت د رژیم د مخابراتو وزیر کریم عطایي د (۲۱/۰۵/۲۰۰۹) د یوهٔ بریښنا لیک په ترڅ کې لیکلي دي: " د میر اکبر خیبر فوتي اعلان ډېر لنډ وو او یوازې یو ځل د راډیو د څپو له لارې خپور سو. له دې چې د هغهٔ وخت د جمعي ارتباط په وسایلو کې فوتي اعلانات یوازې د متوفی د کورنۍ او د ډېرو نېږدې خپلوانو د نوم په یادولو سره منظورېدل، نو ډاډ لرم چې په دې مکر او چل ول کې به په راډیو کې دننه د پرچمیانو مهارت په ځانگړې توگه د محمود حبیبي لاس شامل وو."

زیارمل: د عطایي خبرې صحیح نهٔ دي. ډاکټر حبیبي هغه وخت د کابل ولایت له مقامه مستعفی سوی او کورناستی سوی وو. (لومړی هاشم صافي ئې ځای ناستی سو خو د هغهٔ له تبدیلۍ وروسته د ولایت مستوفي، په کفالت سره دنده پرمخ بیوله) د راډیو د کارمند امین افغان پور په وینا،په دې هکله یوازینۍ مانع د سیمه ییزو او قومي تخلصونو ایستل ول، ځکه چې د خیبر په فوتي اعلان کې د نور محمد تره کي د نوم یادولو ستونزه جوړوله. راډیو کې د همدې اصل په پوهېدلو سره د نور محمد تره کي نوم نورمحمد ترقي ته تعدیل سو. (په نورۍ والو مطبوعاتو کې تر ډېرو وختونو کې ئې تره کي د "ترقي" په نوم یاداوهٔ.) له بل لوري، د خیبر فوتي اعلان نهٔ یوازې یو ځل بلکه څو ځله مکرر خپور سو.

سیاسنگ: آیا هغه مهال له قدوس غوربندي څخه د خیبر د وژل کېدلو په هکله پوښتنه گروېږنه وسوه؟

زیارمل: په دې هکله اړینه دا وه چې د تحقیق له اصولو سره سم – که په رښتیا له اصولو سره سوي وای – نو ټولو هغو کسانو څخه باید استنطاق سوی وای چې له غوربندي سره په اړیکه کې ول. د خیبر د ترور په هکله له غوربندي څخه تحقیق په دې منتفي دی چې دولت د مرغومې د میاشتې د شپږمې له بدلون وروسته د خپل لومړني گام په ترڅ کې د اسدالله امین، انجنیر ظریف، عبدالله امین او څو تنو نورو تر څنگ، عارف عالمیار د خیبر د ترور په تور اعدام کړل. له غوربندي څخه تحقیق یوازې گنگوسه ده.

سیاسنگ: آیا خیبر تل له غوربندي سره قدم وهلو ته وت؟
زیارمل: غوربندی په ځلونو ځلونو خیبر ته راتهٔ. علت ئې دا وو چې نوموړی د دستگیر پنجشیري تر ریاست لاندې د گوندي کنترول او تفتیش د کمیسیون غړی وو. هغهٔ به له خیبر سره مشورې او پوښتنې به ئې کولې چې پر کارمل باندې د تحقیق لړۍ ته پر دوام او هغهٔ ته د جزا پر ټاکلو باندې ټینگار وکړي که نه؟

خیبر په دې باور وو چې په هغهٔ پړاو کې کارمل ته سزا ورکول له یوې خوا گوندي وحدت ته ضربه ورکوي او له بل لوري – که دا ډول سزا کوم عقوبت هم رامنځته نهٔ کړي – بیا هم د سزا تعمیلول به ستونزې را منځته کړي، له دې کبله باید له تره کي سره دې مشوره وسي ترڅو د تره کي له لارې د کارمل تر غوږونو ورسول سي چې د هغهٔ نامطلوبه کارونه د گوند د وحدت پر خلاف تشخیص سوي او د ټولو په تاوان دي. کارمل دې دا تصور نهٔ کوي چې له گوندي اصولو پورته یو فعال مایشاء دی.

کمیسیون پرېکړه وکړه چې د رسمي وروستۍ پرېکړې له اصدار مخکې دې، پنجشیری همدا ملاحظات د کارمل تر غوږونو ورسوي تر څو نور دغسې ورته مواردو ته لاس وانهٔ چوي، پرته له هغې به کمیسیون مجبور سي چې دا موضوع رسماً سیاسي بیرو ته وړاندې کړي.

کارمل د لگېدلو تورنو له منلو څخه خپله اوږه سپکه کړه او پنجشیري ته ئې وویل: " دا د تره کي او امین گډه دسیسه ده. هغوی پښتانهٔ دي او غواړي تاجیکان او غیر پښتانهٔ بدنامه او له غورځنگ څخه طرد کړي. په ما پسې ستا وار

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

را رسېږي. که موږ ددوی ددې ګام مخه ونـهٔ نیسو، ډېر ژر به ټول غیـر پښـتانـهٔ تصفیه سي. میر اکبر هم په همدې لاره کې سرور یورش استعمالوي. تاسو بایـد هغه ته څکه سزا ورکړئ چې د ګوند منشي او د سیاسي بیـرو پر غړې (اناهیتا- ژ) باندې ئـې تور تړلی دی او غوښتي ئـې دي د یوهٔ انقلابي شخصیت ته تاوان ورسوي."

د خیبر د ترور په ورځې یوه مهمه خبره چې غوربندي راته وکړه په همدې پس منظر کې ریښه لري: " په داسې حساس وخت کې چې ګوند له تره کي او کارمل څخه مأیوسه سوی وو او د ټولو د هیلو سترګې د استاد خوا ته وې، هغه ئـې له صحنې حذف کړ."

ددې تور تر شا چې ګڼې " خیبـر د غوربندي او د یا د هغـهٔ په همکارۍ ترور سو" یو شمېـر رازونه پراتـهٔ دي. نن سبا څوک دا ربړه او زیار پر غاړه نـهٔ اخلي چې د هغـهٔ مهال د پېښو تګ لورى ول په ول خلاص کړي او په ډېـر ځیر ئـې و اروزي او په دقت ئـې محاسبه کړي.

سیاسنګ: تاسو د خیبـر ډېـر نـېږدې دوست واست؛ د دومره نـېږدې والي په لرلو او ددومره پېـژندنې له مخې چې تاسو ئـې ورڅخه درلوده او لرئ ئـې، نـهٔ باید له نورو څخه ګیله وکړئ او وواياست: " نن سبا څوک دا ربړه او زیار پر غاړه نـهٔ اخلي چې د هغـهٔ مهال د پېښو تګ لورى ول په ول خلاص کړي او په ډېـر ځیر ئـې و اروزي او په دقت ئـې محاسبه کړي." تاسو په تـېرو څلور څلويښت کلونو کې کولی سول په دې لارې کې پرېمانه پلټـنيزې لاس ته راوړنې ولرئ. البته زه له تاسو څخه منندوى يم چې له ما سره مرسته کوئ.

د پرچم د جناح یو شمېـر مشران وايي چې: د ګوند د برياليتوب په لومړيو ورځو کې، حفیظ الله امین، د عیسی نورزاد او رحیم په نومونو د خپلو دوه وو تـنو یارانو په مرستې چې - د محمد داؤود د جمهوریت د استخباراتو د اداري کارمندان ول - یو شمېر اسنادو ته لاسرسی مومي او ځرګندوي چې بارق، غوربندي او لایق له "ملي مصؤونیت" سره پټ اړیکي لرل. حفیظ الله امین دا درې واړه ورغواړي او ورته وايي: " ددغو محرمو اسنادونو پر بنسټ تاسو د پخواني رژیم جاسوسان واست او د ډېرو بدو ګوندي «حزبي» سزاګانو لیاقت لرئ. زه کولای سم ستاسو پټ / آبرو بـېـرته راواخلم او رسوا مو نـهٔ کړم خو په یوهٔ شرط: تر هغو چې ژوندي یاست زما د فرمان تابع اوسئ او ما ته کار وکړئ." سمه ده که نه؟

زیـارمل: عیسی په "ملي مصؤونیت" کې دنده نـهٔ درلوده. هغه د قدیر نورستاني خپلوان وو او د ترافیکو په ریاست کې د کار پر مهال ورسره د راز شریک او د هغې دورې د بډو/ رشوت په اخېستلو کې هملاسی وو. لومړی د کابل د پولیسو سرمأمور سو او په عین وخت کې ئـې د دهمزنګ د محبس سرپرستي هم پر غاړه درلوده.

رحیم د کورنیو چارو د وزارت د استخباراتو په مدیریت کې چې " د ملي امنیت د عمومي مدیریت" په نوم یادېـدهٔ، د نیولو/ ګرفتاریو په بهیر کې فعال وو. وروسته ئـې د مسلکي پولیسو د مستـنطق په توګه کار کاوهٔ او یوازې ئـې د اضافي اخلاص په ښودلو سره غوښتل په نوي نظام کې خپل موقعیت تـثبـیت کړي.

اصله قصه ډېره اوږده جرړه لري. دا ماجرا – د خلقي او پرچمي په ګډون – د اشخاصو له کورونو څخه په ثبت سویو کسیټونو پورې اړه لري. د امین او کارمل تر منځ له تاوتريخوالي وروسته دغه صوتي اسناد د امین لاس ته ورغلل.

د قضیې بشپړه لړۍ –د کورنیو چارو د وزیر نور «احمد نور» د کار له "پسخانې" څخه د کسیټونو له ایستلو بیا د امین لاس ته تر لوېدلو پورې ماته معلومه ده. د کسیټونو وروستی برخلیک ډراماتیک دی، ځکه چې د همدغو اسنادونو د نتیجې په راځرګندېدلو سره کارمل ومنله چې له خپلو نـېږدې ملګرو سره به له هـېواده په دې شرط دباندې وځي چې د کسیټونو محتوی افشاء نـهٔ سي. د کورنیو چارو په وزارت کې د دغو کسټونو د ثبتولو داستان بیا د غوايي له پېښـې تر راوروستو پورې ډېـر اوږد دی. د پرچمیانو له منځه یوازې او یوازې کشتمند په خپل کتاب کې ورڅخه یادونه کړې ده خو په غرور سره وايي چې په هغو کسټونو کې کومه نوم بد کوونکې محتوی پرته نـهٔ وه!

هغه مهال چې زه د اطلاعاتو او کلتور وزارت اداري رئیس وم، له سیاسي بیـرو څخه د لایق او بارق د استعفی له اعلان وروسته مې یو شمېـر کارونه د وزیر د لاسلیک د اخـېستلو لپاره بارق ته وړل. یوه ورځ ئـې پرته له دې چې ما ورڅخه پوښتـنه کړې وې د خپلې استعفی موضوع راسره مطرح کړه او وئـې ویل: موږ ته ئـې د کارمل او د اناهیتا د غږونو کسیټونه را واورول چې په اورېدلو ئـې د شرم خولې راباندې وبهـېدلې، له دې کبله ځان اخلاقاً مکلف بولم چې استعفی ورکړم چې ولې مې د کارمل تر مشرتابـهٔ لاندې کار کړی دی. (بارق د کسټونو د له شرمه ډک قبیح محتویات په ژبې راوړل، له دې چې زه "زیارمل" د هغو له لیکلو څخه د شرم احساس کوم نو غوره بولم چې له ویلو څخه ئـې تـېـر سم.)

ما له لایق څخه دغه تفصیل نـهٔ دی اورېـدلی، په اګسا کې لایق ته د ناموسي ګواښ له ورکولو وروسته چې اتفاقاً زه هم هماغلته تر تحقیق لاندې وم، ومې لـیدل چې دا خبرې راوړل سوې.

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

زما په نظر، لایق د غوربندي او بارق په شان، امین او تره کي ته، په ځانګړې توګه تره کي ته ژمنه نـهٔ وه کړې، له دې کبله ونیول سو، زندان ته وغورځول سو او ګوند ته د علني خیانت په تور اخراج او د محکمې د پرېکړې پر بنسټ ئې د اعدام حکم صادر سوی وو. هغـه د مرغومي له شپږمې وروسته په عمومي عفو کې له زندانه خوشې سو.

یوه شپـه امین، د اسلم وطنجار له لارې چې نوی د کورنیو چارو د وزیر په توګه مقرر سوی وو، وغوښتلم او ددې منت او احسان د یادولو په لړ کې چې زه ئـې د ښاروالۍ د لومړي مرستیال په توګه مقرر کړی وم ټینګار درلود چې ما پوه کړي چې زما د تقرر یوازینی عامل دی په خپله وو نـهٔ بل څوک. له نورو خبرو ئـې تېرېږم خو یوه مهمه خبره ئـې راته وکړه: موږ. دېته حاضر یو چې یوازې پر هغو پرچمیانو اعتماد وکړو چې د ملګري غوربندي او ملګري بارق شفیعي په شان په زړورتیا د کارمل تر رهبرۍ لاندې ډلې څخه ووځي او له ځون او ځار پرته د ملګري تره کي د مشرتابـهٔ ته غاړه کښېږدي. په دې ډله کې ئـې لایق رانـهٔ ووست.

هغه څه چې تاسو راوړي دي په ټیټې کچې کې ګنګوسې دي. ددغو دواړو کسانو د مأموریت له مخې پوه سئ: له دې چې هغوی ئـې د ملي مصؤونیت غړي معرفي کړي دي، ټول داستان تقلبي دی. دا صحیح ده چې امین له قدیر او عیسی سره اړیکې جوړې کړې وې او د عیسی له حسن نیت څخه په ګټې اخیستنې ئـې د امین یو تن اعتمادي د کورنیو چارو د وزارت په استخباراتو کې مقرر کړ. نوموړی یو ساتـنمن وو چې وروسته د ژاندارم او پولیسو د قوماندانۍ په چوکاټ کې د پرچمي کدرونو د نیولو چارو ته وګومارل سو او په پای کې د تره کي له قتـل وروسته د امین له لوري د کام په ریاست کې (چې پخوا د اګسا په نوم یادېدهٔ) مقرر سو. د نور احمد نور په دوران کې چې د لومړي ځل لپاره ئـې خپله پښه د کورنیو چارو په وزارت کې کښېښودله، صمد ازهر نوموړی ساتـنمن راته راوپېژنده، ځکه چې ازهر د هغـهٔ په هکله د نوي دولت په رهبرۍ کې او د اعتماد تر دې کچې پورته راتللو باندې ئـې اندېښنه درلوده.

سیاسنګ: ولې د خلق او د پرچم د دوه وو جناح ګانو مشرانو د خیبـر د وژل کېدلو پلټنه ونـهٔ کړه؟

زیارمل: تره کي او کارمل چې ونـهٔ سوای کولی پلټنه وکړي، دلیل ئـې روښانه دی: دوی پوهـېدل چې دا قضیه د برېښنـا/ برق لوخ مزی دی او نـه باید ورته لاس ورووړل سي. دا خبره باید ډېره د پوښتنـې وړ وي چې د شوروي په ټولو چاپي، تصویري او راډیویي ادبیاتو کې د خیبر څرک نـهٔ سته. یوازې له نورو سرچینو څخه په حواله، تاسو له سره تر پایه داسې سند نـهٔ سئ موندلی چې شوروي دولت دې په دې هکله د افغانستان د خلق له ډیموکراټیک ګوند سره ان تـشه همدردي ښودلې وي او یا ئـې د خیبـر د بایو ګرافۍ د خپرېدلو په هکله کوم ګام اوچت کړی وي. حال دا چې د خیبر وروستـنۍ دنده د پرچم د جریدې مدیریت وو او د مسکو په پلوي ئـې خپرونې کولې.

د شوروي اتحاد په مطبوعاتو کې د خیبـر د ترور د خبر خپرېدل هغسې رنګ او خوند نـهٔ درلود لکه چې باید سوي وای، بلکه د ورځپاڼو او غیرمهمونو ټلویزیونونو په خبرونو او د ورځپاڼو په فرعي ستونونو کې خپور سو. د هغـهٔ معمول بر خلاف چې که مسکو پلوي کیڼ لاسي رهبران نیول کېدل، یا محاکمه کېدل او یا ترور کېدل نو داسې خبره به د شوروي د کمونیست ګوند او ددې ګوند د پیروو ګوندونو په اعلامیه کې راتلله، خو د میر اکبر په هکله داسې کار ونـهٔ سو. د غوایي له اوومې او د تره کي د حکومت له په رسمیت پېژندلو وروسته هم، د خیبـر د ترور په هکله د شوروي مطبوعات د پوښتنې وړ سکوت سره مخامخ دي او دا نـهٔ سي کېدای عادي وضع وګڼل سي. ښایي د هغـهٔ مهال ځوانانو لپاره چې په شوروي کې په تحصیل بوخت ول د مطبوعاتو دا ډول سکوت د پوښتنـې او تعجب وړ وي.

د شوروي کمونیست ګوند او د شوروي استخباراتي مقامات هغه مهال د میر اکبر له نوم څخه د ابزاري استفادې په فکر کې سول چې غوښتل ئـې – په خلقي او پرچمي منشعب سوی ګوند یو ځل بیا متحد – او په خپل لاسپوڅي حکومت کې ئـې سره راټول کړي چې له امین ضد خلقیانو (سروري، وطنجار، ګلاب زوي او نورو) او په افغانستان کې د کارمل په مشرۍ په اروپایي هېوادونو کې له مـېشـتـو پرچمیانو څخه جوړ وو. ددې کار لپاره ئـې د چهلستون په ماڼۍ کې په لومړۍ غونډه کې د خطابې د میز تر شا د افغانستان د نقشې په دواړو خواوو کې د پوست کارت په اندازې کوچنې عکسونه ئـې د غونډې د تالار پر دیوال موښلي ول. دا لومړی ځل وو چې د میر اکبر عکس له سانسور څخه ووت خو بیا د ګوند د واکمنۍ تر پایه پورې په بشپړ ډول تحریم سو ان تر هغـهٔ ځایه چې د ګوند یو شمېـر غړي په دې خاطر ګوندي محاکمې ته راوستل سول چې د کار د خونو پر دیوال یا د کار د میز پر سر ئـې د خیبر عکس ایښودلی وو. له دې وروسته بیا تر پایه پورې هېـڅ چا، نور محمد تره کی د کنګرې د منـتـخب رهبر او خیبـر د ګوند یو له بنسټ ایښودونکو او د یوهٔ شـهـید رهبر په توګه یاد نـهٔ کړ.

هغه مهال د چهلستون ماڼۍ د مارشال سکالوف د بولنې او د ځلوېښتم لښکر د بولنې د مرکز په توګه وو. ان د کارمل پهره داران شوروي سرتـېري ول ؛ هلته له الف تر یا پورې ټول تګ راتګونه، مراسم او غونډې د KGB د مأمورینو له پلوه سمبال او اداره کـېدلې. هماغسې چې د داؤود د دولت د پرځولو او د غوایي د پاڅون په خاطر د انګیزې د رامنځته کولو

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

لپاره د میر اکبر له ترور څخه استفاده وسوه په هماغـهٔ ډول، چي د انشعاب له لسو کالو وروسته د شوروي تر فشار لاندي د ګوند دواړه جناح ګاني، بشپړ سِرِي او محرم وحدت ته اړ ایستل سوې، د تره کي او خیبر له عکسونو څخه هم د نوي رژیم د غونډې په ډیکور کي، له اقتدار څخه د پرځول سویو خلقیانو او د شوروي د اردو په مټ او زور د راوستل سویو پرچمیانو د وحدت د سمبول په توګه استفاده سوه چي ورپسي د ګوندي واکمنۍ تر پایه پورې ئـي چا یادونه ونـهٔ کړه.

نور بیا

د شوروي اتحاد د هغـهٔ وخت په جمعي رسنیو کې...

یادونه: قدرمنو لوستونکو! دا هم د بناعلی رحمت آریا د آرشیف لینک

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په ځیر و لولـئ